

Ржоруна М.
Леся Українка

В ДИТЯЧОМУ КРУЗІ

Збірка уля дітей
зі спогадами про Леся Українку
О. Косач - Кривцинюк

Львів, 1946.

Маленюка Леся

ОЛЬГА КОСАЧ-КРИВИНЬК.

З ДИТЯЧИХ РОКІВ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Леся Українка /справжнє ім"я її Лариса Петрівна Косач/ була всього на півтора року молодша за свого брата Михайла - Мішу. З самого найменшого малку і все життя вони не лише мали одне до одного правдиво братерські почуття, а й були найдирішими приятелями, найвірнішими друзями. До початку 13-го року Лесиною життя вони вдвох були у всьому нерозлучні: разом бавилися, разом читали, разом училися, разом розважалися. За таку нерозлучність їх двох жартома називали одним спільним ім"ям - "Мішолосіє", - /Лесю до п"яти років звали Лосею, а тоді вона перейменувалася на Лесю, бо їй не подобалося ім"я Лося/.

Міша навчився дуже рано читати, а що Леся навчилася разом з ним, до чотирьох років вона вже зовсім справно читала. А на початку шостого року життя навчилася писати навмисне для того, щоб написати першого в житті листа /до своїх любих дядька та дядини Драгоманових/.

Найулюбленішими книжками в малих Лесі і Міші були томи "Трудів Чубинського" з українськими народними піснями та казками, "Сербські народні думи й пісні" в українському перекладі,

"Міти стародавніх греків" та ще книжечка про подорожі різних славних мандрівників. Ті книжки вони знали мало не цілі напам'ять. Крім тих книжок, вони читали багато й інших, бо обоє були дуже охочі до читання.

Гралися вони в різні вичитані події: в різні українські народні казки, в "юнака та білу вілу" з сербських дум, Міша був юнак, а Леся віла/її навіть малою прозвали "віла біла"/; в різні пригоди з грецьких мітів, там Міша вдавав різних героїв, а Леся благородних, великодушних дівчат і жінок; гралися й у подорожі до невідомих країн, до диких людей, у Робінзона Крузо, Міша був Робінзон, а Леся-П'ятниця.

Крім читання й забав, мали вони літом і "поважну" роботу, бо завжди самі обробляли свій квітник і город дитячий. Леся зовсім маленькою, шістьох років навчилася шити й вишивати, а як їй подарували тоді ножички й гольника, то вона шанувала й пильнувала їх більше, ніж усіх забавок. І тоді вже задумувала вишити батькові сорочку. Бабуні, своїй хрещеній матері, що дуже її любила та пестила, Леся охоче "допомагала" в господарстві, напр., пекти булки, і батько жартував, що скоро й бабуню переважить, така з неї хороша господиня.

Мали Леся з Мішею багато наукових ігор,

напр., такі кубики, щоб складати географічні карти, і, пишучи про них у листі до дядька, шестилітня Леся могла написати, що там "є багато помилок".

Хоч до читання й до роботи Леся бралася по-важно та пильно і забави в неї були змістовні та розумні, але була вона малою дуже весела й любила співати й танцювати. Танцювала вона знов таки вдвох з Мішею "козака". Певне пізніше, як вона була вже хвора і не могла танцювати, а часто й ходити, то пригадувалися їй ті дитячі танці, бо казала не раз, що як чує музику до танцю, то такий жаль їй бере, що плакати хочеться.

Ляльок у Лесі ніколи не було, бо вона не любила їх і гратися ними не хотіла. може й тому, що гралася з Мішею, а він нехтував ляльками, називав їх "ідолищами поганими" і всяко знущався з ляльок молодших сестер. Леся ж не тільки не завдавала нам, своїм молодшим сестрам, жаля, знущаючися з наших ляльок, а ще робила нам літом з трави прехороших зелених "мавок", убираючи їх в одержу з листу та квіткових пелюсточок. А нашим купованим лялькам майстерно вишивала сорочки, шила гарну одержу, плела віночки з манюсінських квіточок, низала намисто з різних зерняток.

Як було Лесі десять з половиною років, то

вона в Києві почала вчитися з учителями разом з Мішею і всього того, чого й він учився, готуючись поступити до класичної хлоп'ячої гімназії; вчила Леся, отже, і стародавні мови - грецьку й латинську. Її мати писала тоді бабуні, що Леся вчить усе те, що й Міша, але ще краще за нього по́травляє в науці. Крім науки, спільної з Мішею, Леся в Києві систематично брала лекції гри на фортепіано, якої її почала вчити ще раніше тітка Олександра Косач. Дуже любила Леся музику і була до неї вельми здатна, здатна навіть до komponування, та, на нещастя, могла вчитися грати всього одну зиму, бо в неї почала боліти ліва рука і не давала грати.

Вчилася Леся систематично в учителів разом із Мішею всього дві зими, а потім, коли їй було 12 і пів року, їй довелося розлучитися з Мішею в науці і взагалі в більшій частині життя, бо він і далі готувався до гімназії, потім вступив до неї, до університету і приїздив додому лише на свята та вакації. У Лесі ж так сильно розболілася рука, що її довелося оперувати, багато часу пройшло, поки вона загоїлася по операції, а там почала так само на туберкульозу кісток слабувати нога і хвора була багато років, що тримало Лесю в ліжку або проганяло її з дому кудись на лікування. Через недугу Леся вже ні-

коли більше не вчилася з учителями, ніколи не була в жадній школі, однак же була врешті високоосвіченою людиною, знала багато мов, гарно грала, **між іншим часто грала власні композиції - імпровізації, яких вона, на жаль, не зміла записати.**

Всю ту освіту Леся здобула собі сама, завдяки своїй великій охоті до науки та своїй незвичайно сильній, мужній вдачі, якими вона не раз перемагала муку болю, муку туги й жалю, що так смутно минають її дитячі й юнацькі літа і, часто й лежачи, читала, читала і вчилася тем читанням безперестанно все своє життя.

Була Леся горда та відважна, - в першому своєму листі на шостому році життя вона скаржиться, що одна знайома казала, що вона, Леся, не може злізти на якусь не дуже високу гору. Видко, це недовір'я до її сили дуже її образило.

Свого першого вірша "Надія" Леся написала, як їй було близько дев'яти років.

Леся була така "сильна духом", що не лише ніколи сама не тратила надії та мужности, а ще знаходила в собі снагу підбадьорувати інших. Лежачи хвора в постелі, коли всі кругом сиділи і втішалися з весни, вона не лише собі знайшла потіху в тій біленькій пелюсточці, що послала

Їй з яблуньки весна крізь вікно, а знайшла в собі силу написати у "Веснянці". присвяченій мені, ~~між інших~~ такі слова:

" Як дрібніі дощі
Заслонять нам світ на весні,
Як нам молодощі
Пов"ються у хмари сумні,-
Не тратьмо надії
В літа молодії!
Весняного ранку -
Співаймо, сестрице, веснянку!"

Найкращою шансою для пам"яті Лесі Українки, цього втілення благородства духа, лагідности, добрости, а разом із тим незламної сили й мужности, буде, коли її юні земляки з непоборною надією в серці будуть так само напосідливо, як вона, працювати над собою, щоб стати гідними громадянами її улюбленої України

НА ЗЕЛЕНОМУ ГОРБОЧКУ

На зеленому горбочку,
У вишневому садонку,
Притулилася хатинка,
Мов маленькая дитинка.
Стиха вийшла виглядати,
Чи не вийде її мати.
І до білої **хатинки**,
Немов мати до **дитинки**,
Вийшло сонце, засвітило
І хатинку звеселило.

ВЕСНЯНКА

/Сестрі Олесі/

Як яснее сонце
Закине свій промінь ясний
До тебе в віконце, -
Озвись на привіт весняний,
Олесь серденько,
Співай веселенько!
Весняного ранку
Співай, моя люба, веснянку!

Як бідну первістку
Дочасну морози поб"ють,
І кущик любистку
Холоднії роси поллють,-
Не плач, моя роже,
Весна переможе!
Весняного ранку
Співай, моя люба, веснянку!

Як дрібнії дощі
Заслонять нам світ на весні,
Як нам молододі
Пов"ються у хмари сумні,-
Не тратьмо надії
В літа молодії,
Весняного ранку,
Співаймо, сестрице, веснянку!

На літо зелене
Поїду я геть в чужий край,
Згадай же про мене,
Як підеш по квіти у гай.

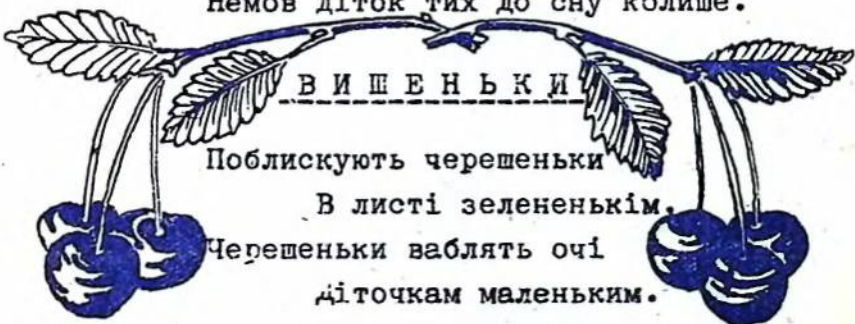
Спогадуй, Олесю,
Сестру свою Лесю!
Весняного ранку
Дам тобі сню веснянку!

В Е Ч І Р Н Я Г О Д И Н А

/ Коханій мамі /

Уже скотилось із неба сонце,
Заглянув місяць в моє віконце.
Вже засвітились у небі зорі,
Усе заснуло, заснуло й горе.
Вийду в садочок та погуляю,
При місяченьку та й заспіваю.
Як же тут гарно, як же тут тихо,
В таку годину забудеш лихо!
Кругом садочки, біленькі хати
І соловейка в гаю чувати.
Ой чи так красно в якій країні,
Як тут на нашій рідній Волині!
Ніч обгорнула біленькі хати,
Немов маленьких діточок мати,
Вітрець весняний тихенько дیشه,
Немов діток тих до сну колише.

В И Ш Е Н Ь К И

Поблискують черешеньки
В листі зелененькім.
Черешеньки ваблять очі
Діточкам маленьким.

Дівчаточко й хлоп"яточко

Простягають рученята,
Та мало не плачуть.

Раді б вишню з'їсти,
Та високо злізти,
Ой, раді б зірвати,
Та годі дістати!

"Ой вишеньки-черешеньки,
Червонії, спілі,
Чого ж бо ви так високо
Виросли на гіллі?"

"Ой, того ми так високо
Виросли на гіллі,-
Як би зросли низесенько,
Чи то ж би доспіли?"

ЛІТО КРАСНЕЄ
МИНУЛО

Літо краснеє минуло,
Сніг лежить на полі;
Діти з хати виглядають
В вікна... шкода волі!

Діти нудяться в хатині,
Нудять, нарікають:
"І нащо зима та люта?"
Все вони питають.

" Он вже поле сніг загіяв,
Хоч не йди із хати!
У замкнуті дивись вікна,
Ніде й погуляти!

Сніг з морозом поморозив
Всі на полі квіти...
Десь зима та не скінчиться!"
Нарікають діти.

Ждіте, ждіте, любі діти!
Літо знов прилине,
Прийде мила годинонька,
Як зима та згине;

І завітне наше поле
І зазеленіє.-
Знов його весна прекрасна
Квіточками вкрис.

МАМО, ІДЕ ВЖЕ ЗИМА

" Мамо, іде вже зима,
Снігом травицю вкриває,
В гаю пташок вже немає...
Мамо, чи кожна пташина
В вирій на зиму літає?"
В неньки спитала дитина.
"Ні, не кожна",- одказує мати,-

"Онде, бачиш, пташина сивенька
Скаче швидко отам біля хати -
Ще зосталась пташина маленька".

"Чом же вона не втіка?

Нащо морозу чека?" -

" Не боїться морозу вона.
Не покине країни рідної,
Не боїться зими навісної,
Жде, що знову прилине весна".

"Мамо, ті сиві пташки
Сміливі, напевне, ще й дуже,
Чи то безпечні такі,-
Чуєш, цвірінькають так,
Мов їм про зиму байдуже!
Бач - розспівалися як!"

"Не байдуже цій пташці, мій синку,
Мусить пташка малесенька дбати,
Де б дістати водиці краплинку,
Де б під снігом поживу шукати".

"На що ж співає? Чудна!

Краще б шукала зерна!"

"Спів пташині потрібна одна,-
Хоч голодна, співа веселенько,
Розважає пташина серденько,
Жде, що знову прилине весна".

ТІШСЯ, ДИТИНО.

Тішся, дитино, поки ще маленька,

Ти ж бо живеш на весні,

Ще твоя думка літає легенька,

Ще твої мрії ясні.

Мрія полине із думкою вкупці

Геть у далекі світа,-

Крил не втинай сизокрилій голубці,

Хай вона вільна літа.

Чи пам'ятаєш ти казку-дивницю,

Як то колись принесла

Ту ю цілющу-живущу водицю

Дрібна пташина мала?

Їй не страшні були дикі простори,

Скелі і хвилі морські,

Перелетіла найвищі гори,-

Мала крильцята прудкі.

Так твоя думка швиденько полине,

Тільки їй волю даси,

І принесе з чарівної країни

Краплю живої роси.

І як приступить журба невсипуща

Та до серденька твого,-

Тая росиця цілюща-живуща

Буде живити його.

Хай же та мрія із думкою вкупці
Лине в незнані світа,-
Крил не втинай сизокрилій голубці,
Хай вона вільно літа!

КАЗКА ПРО ОХА-ЧАРОДІЯ

В тридев'ятім славнім царстві,
Де колись був Цар-Горох,
Є тепер на господарстві
Мудрий пан, вельможний Ох.
Сам той Ох на корх заввишки,
А на сажень борода,
Знає край і вздовж і вширшки,
І кому яка біда.
Чи хто правий, чи неправий,
Чи хто прийде сам, чи вдох,-
Всіх приймає пан ласкавий,
Тільки треба мовить "Ох!"
На зеленому горбочку
Спершу він людей приймав,
Потім сів у холодочку,
Звідти голос подавав.
А як зранку то й до ранку
Стали люди обридять,
Ох зробив собі землянку,
Оха більше не видать.

Але хто те місце знає,
Де трухлявий пенъ і мох,
Той приходить і волає,
Або й тихо каже "Ох!"

Хоч би навіть **ненароком**
Тее "ох!" промовив ти,
Знай, що вилізе те боком,-
Вороття вже не знайти!

Бо затягне з головою
Трясовиця мохова
І з душею, ще живою,
Під землею похова.

Під землею ж там - палати,
Де вельможний Ох сидить,
Гарні, пишні кімнати,
Срібло-злото скрізь ряхтить;
Дорогіі самоцвіти,
Наче зорі, миготять,
Скрізь заморські дивні квіти;
По клітках пташки сидять;
Золотіі грають риби
В кришталевих скриньочках;
І ведмеді ходять дибки
В рукавичках, жупанках.
Враз тебе там обморочать
Глиск і пахощі міцні,
І пацуги заторочать

Приказки якісь дивні.

І безглузді очі втупить
В тебе рибка, мов чига...

Тут ведмедів гурт обступить,
Кожен лапу простяга,-

Той бере тебе за руку,
Той торкає за плече;
Боронь, Боже, ворухнутись!
Кнов одразу потече.

Бо крізь білі рукавички
Враз проб"ються пазурі
Гачкуваті, мов гаплички,-
Так і в"ються, мов щурі.

Тож, коли вже раз попався,-
Наче в пастку бідна миш,-
То сиди, мов прикувався,
Не рушай, мовчи та диш!

Вийде Ох: "Вітай в гостині!
Чи волієш нам служити?
Чи волієш, може, нині
Головою наложити?"

Скаже: "Я служить не згоден",-
Зараз цок тебе в лобок,
Якщо ти носить не годен
Рукавички й жупанок.

Стань на службу - подарують
Рукавички й жупанець,

Привітають, пошанують,-
Тільки ж там тобі й кінець !

Вічно будеш пробувати
У підземному дворі,
Більш тобі вже не видати
Ані сонця, ні зорі.

Де поткнешся - всюди брами,
Під замком та під ключем...
Десять далеко хтось часами
Озивається плачем.

Спів на плач відповідає,
Плач на спів, так без кінця...

Кажуть, бранка там ридає,

Жде юнака-молодця;
Коло неї там Жар-птиця
Співом душу потіша,
Та сумна міцна темниця,
Смутна в дівчини душа.

Якби хтів їй волю дати

Хто з хоробрих юнаків,

Мусить перше розрубати

Сімдесят ще й сім замків...

Вже вам казка обриває?

Що ж! хто має "кладенець",

Хай замки ті розрубас,-

Буде казочці кінець!

Був собі горобець. І був би він нічого собі горобчик, та тільки біда, що дурненький він був. Як вилупився з яйця, так з того часу ні трошки не порозумнів. Нічого він не тямив, ані гніздечка звити, ані зерна доброго знайти, — де сяде, там і засне; що на очі навертається, те і з'їсть. Тільки й того, що завзятий був дуже, — є чого, нема чого, а він уже до бійки береться. Одного разу літав він з своїм товаришем, теж молодим горобчиком, по дворі в одного господаря. Літали вони, гралися, по смітничку, громадили, та й знайшли три коноп'яні зернятка. От наш горобчик і каже:

— Мої зернятка! Я знайшов!

А чужий і собі:

— Мої! Коли мої! Коли мої!

І почали битися. Та так б'ються, та так скубуться, аж догори скачуть, аж пір'я з них летить. Бились, бились, поки потомились; сіли один проти одного, надулись і сидять; та вже й забулися, за що була бійка. Коли згадали: а де ж наші зернятка? Зирк, аж зернят уже й нема! По дворі ходить курка за курчатами, квокче та промовляє:

- Дурні бились, а розумні поживились!

- Що ти кажеш? - питають горобці.

- Та то я дякую вам, що ви такі дурні! От поки ви здуру бились, то я з моїми курчатками поснідала вашими зернятками! Що то, сказано, як хто дурний!.. Нікому було вас бити та вчити! Якби вас хто взяв у добру науку, то може б з вас і птахи були!..

Чужий горобчик розсердився за таку мову.

- Вчи своїх дурних курчат розуму, а з мене й мого розуму досить! - підскочив, тріпнув крильцем, цвірінкнув та й полетів. А наш горобчик зостався і замислився.

А правда, - думав він, - краще бути розумним. От курка розумна, собі наїлася, а я мушу голодний сидіти.

Подумав, подумав, та й почав просити курку:

- Навчіть мене розуму, пані матусю! Ви ж такі розумні!

- Е, ні! - каже курка, - вибачай, серденько! Маю я й без тебе клопоту доволі, - он своїх діточок чималенько, поки то всіх до ума довести! Шукай собі інших учителів! - та й пішла собі в курник.

Зостався горобчик сам.

- Ну, що робить? Треба кого іншого питати,

бо вже я таки не хочу без розуму жити! - і полетів у гай.

Прилетів у гай, коли бачить, сидить зозуля на калині та все "Куку! куку!" От він до неї:

- Тіточко, що я вас прошитиму! Навчіть мене розуму! У вас же нема своїх дітей: а то курку просив, то вона каже, що в неї і так багато клопоту.

- А я тобі от що скажу,- відповіла зозуля, - як у мене свого клопоту нема, то чужого я й сама не хочу! От, не мала б роботи, чужих дітей розуму вчити! Се не моє діло! А от коли хочеш знати, скільки тобі літ жити, то се я можу тобі сказати.

- Аби ти була жива, а за мене не турбуйся! - відрізав горобець і полетів геть.

Полетів він геть аж на болото, а там ходив бузько і жаб ловив. От підлетів горобчик до нього та й каже несміло:

- Пане, навчіть мене розуму. Ви ж такі розумні...

- Що, що, що?-заклекотів бузько,- тікай-но ти, поки живий! Я вашого брата!..

Горобчик мерщій від нього, ледве живий від страху.

Бачить він, сидить на ріллі гава і сумує.

От він до неї:

- Дядино, чого ви так зажурились?

- Сама не знаю, синочку, сама не знаю!

- Чи не можете, дядиночко, мене розуму навчити?

- Та ні, синочку, я й сама його не маю. А от коли вже ти так хочеш, то полети до сови: вона кажуть, вельми розумна, то може вона тобі що порадить. А я до того розуму не дуже, Бог з ним!

- Прощавайте, дядино!- сказав горобчик.

- Щасливо!

Полетів горобчик питати, де сова сидить; сказали йому, що вона на сухому дубі в дуплі мешкає. От він туди,- бачить, справді сидить сова в дуплі, тільки спить. Горобчик до неї:

- Пані! Чи ви спите? пані! пані!

Сова як кинеться, як затріпоче крилами:

- Га? що? хто? - кричить, витріщаючи очі.

Горобчик трохи й собі злякався, а все таки хоче свого діяти.

- Та це я, горобець...

- Горобець? Який горобець? Не бачу! Чого притирився? І яка вас лиха година по днів носить? Осе нападсть? і вдень не дадуть заснути!..

І сова знов заснула.

Горобчик не посмів її вдруге будити, сів собі на дубі^{га} й почав ждати ночі. Ждав, ждав, аж йому обридло. Коли се, як стало вже добре темніти, прокинулась сова та як заведе: Гу-у-у! Гу-гу-гу-у-у!... Горобчик аж отерп зо страху: хотів уже втікати, та якось утримався. Вилізла сова з дупла, глянула на горобчика, а очі в неї світять! Страх, та й годі!...

- Ти тут чого? - спитала.

- Та я, вибачайте, моя пані, - що зранку тут сиджу...

- І чого?

- Та чекаю, поки ви встанете...

- Та ж я встала! ну, чого тобі треба! чого стремиш?

- Я хотів би вас просити, - вибачайте ласкаво, - чи не могли б ви мене розуму навчити? Адже ви такі мудрі...

- Не на те я мудра, щоб розуму навчати! Хто дурнем уродився, той дурнем і згине. Тікай - но ти, а то я голо-о-дна! - гукнула сова, та як засвітить очима...

Горобчик миттю як схопитися, полетів світ за очі, десь у гущавину заховавсь, та там і проспав аж до самого ранку. Спить горобчик, та так міцно, коли се у нього над головою щось як заскрегоче: "Че-че-че!" Горобчик прокинувся,

аж дивиться, сидить на сучку сорока білобока, та так скрегоче, аж очі заплющила.

- З ким ви, паняночко, так розмовляєте?-спитав її горобець.

- А тобі що до того? Чи ба, який цікавий! А хоч би й з тобою?

- Та я дуже радий, як зо мною. Я б вас просив, моя панно, щоб ви мене розуму навчили.

- А нащо тобі, мій молодчику, розум? Без розуму легше в світі жити, та таки й веселіше. А ти, голубчику, ліпше красти вчися, от як я, тоді й розуму не треба. З великого розуму не тяжко й з глузду зсунутись; ти ось поговори зо мною, то я тебе навчу, як і без розуму прожити. І заскреготала сорока, та що далі, то все хутчіш, та все дрібніш...

- А бодай тобі заціпило, скреготухо!-крикнув горобчик,-й ото глушить! цур тобі - та скоріш від неї геть.

Сів собі горобчик на полі та й думає:"Де я того розуму навчуся? Скільки світа злітав, а щось небагато навчився, хіба вже воно так і зостанеться..." Зажурився він, поглядає сумно по полю, а по полю чорний крук ходить, та так по-важно.

- Ну, ще в цього поспитаю; се вже останнє,-подумав горобчик.

- Навчіть мене розуму!-звернувся він просто до крука,-я вже давно його шукаю, та ніяк не знайду.

- Розум, молоде, по дорозі не валиється,-мовив поважно крук, не так то його легко знайти! А я тобі от що скажу: поки біди не знатимеш, то й розуму не матимеш. От тобі моя наука. А тепер іди, мені ніколи,

Полетів горобчик, засмутився."Що то мені така наука?" гадає собі; однак більше ні в кого розуму не питає,- обридло вже. Посумував трохи,- що мусить без розуму жити, а потім і забув. Почав знов гуляти веселенько. Ні галки йому.

І не зоглядівся горобчик, як літечко минуло. Настала осінь з вітрами холодними, з дощами дрібними, а дедалі й сніжок став перепадати. Біда горобчикові,- холод, голод! Вночі де не сяде, спати не може, так холодний вітер і пронизує; вдень їсти нічого, бо все зібрано в клуні, а якщо й знайде. то за сваркою втерє. От і почав наш горобчик до розуму приходити,- годі сваритися! куди горобці летять, і він за ними; що вони знайдуть, то й він поживиться, та все без сварки, без бійки, то горобці його й не женуть від себе,- а перше то й близько не підпускали. Побачив горобчик, як інші пташки

в теплих гніздечках сидять, почав він і собі придивлятися, як то гнізда будуються. Почав він пір'ячко збирати, соломку до соломки складати та гніздечко звивати. Так статкує наш горобчик, так дбає! Дедалі всі горобці почали його поважати; куди зберуться на раду, та і його кличуть, так він вславився між ними своїм розумом. Перезимував він зиму щасливо, а на весну вже став великим та мудрим горобцем; сидів він у гніздечку не сам, а з горобличкою, і четверо яєчок у гніздечку лежало. Як виклюнулись гороб'ята, то горобцеві новий клопіт, — годувати діточок, та вкривати, та глядіти, та од хижого птаства боронити, — не до гульні було! А вже що господарний був горобець, то, було, аж сусіди-горобці дивуються: "Які ви, пане сусідоньку, мудрі! і де ви того розуму навчилися?" — питають, було, його. А він, було, тільки голівкою кивне: "Біда навчила!" — каже.

Бідний нічний сірий метелик сидів у темному вохкому льоху, за бочкою з капустою. Сидів він оумно, стуливши свої темні крильця. Так омутно йому було, дарма що не був він там самотнім, мав таки сусіда; сусід той був лилик; та з того сусідства невелика була користь для метелика: лилик був не говіркий, понурий собі, та до того ще з якимсь презирством дивився на бідного метелика,—сказано, не рівня!

Лилик сидів тихо в своєму кутику, ні за чим він не жалкував, та нічого й не бажав, хіба тільки кутка ще темнішого, щоб міг сидіти там спокійно і ніколи того прикрого, разливого світла не бачити. Правда, тут у льоху теє світло не дуже докучало,—а все таки часами де-хто надходив зо свічкою, навіть часом і над бочкою нахилився, набираючи капусти,— і се було дуже прикро лиликові; коли б сила, він би теє світло крилами згасив навіки.

Метелик на своїм недозгім віку ще не бачив світла, душею тільки чув він, що десь-то єсть сторона краща, ясніша, ніж його рідний льох, бо часом з малого віконця, що було в льоху,

падав блідесенький промінь; та не міг метелик і розібрати, що то воно таке тає світло і яке воно повинно бути. У темному куточку промінець той був ледве примітний, — тоненький, як ниточка, та блідий, мов погляд недужої дитинки. Сидить, було, метелик та все шле свої думоньки на світ той ясний; — але де? того ні думка, ні серце не знали, а порадитися ні з ким, бо де ж та порада? /Хіба лилик, так знаєте сами, з нього поради було мало!/ Летіти шукати того світла метелик не мав відваги і сили.

Хто знає, може наш метелик так і вік свій короткий звікував би у темряві самотній, — та інша доля судилася йому. Якось прийшла служниця по капусту до льоху та поставила свічку долі, якраз напроти метелика. Боже! Яким величним, блискучим, повабним здалося метеликові те світло! Він затріпотів крильцями й хотів кинутися на світло, але служниця в ту хвилину взяла світло й подалася геть з льоху. Не втерпів метелик, забув своє безсилля, забув свою несвідомість. "Світло, світло!" — і полинув за ним; лилик тільки свиснув йому услід, потім заліз ще далі за бочку і заснув; нічого йому ніколи не снилося. А метелик полетів, та й полетів за тим свічком так швидко, скільки сили було в його бідних крильцях.

Аж ось він опинився у великій кімнаті; - там сиділо за столом велике товариство. На столі була ясна-яона лампа, - метелик аж оторопів від того блискучого проміння і безсилий упав на стіл, тріпочучи крильцями. Хтось із товариства хотів його прогнати з столу, але він, опам'ятавшись знов зірвався й почав кружляти понад лампою, щораз то меншими й меншими кружками: хотів він бачити якнайближче те ясне сонце, яким йому здавалася лампа. Чи думав же він, що там життя стратить? Хто ж бачить смерть у сяєві? Воно горить, миготить, міниться, - там світло, там тепло, там життя! Метелик летить все ближче, ближче до згубливого світла. Ох, то ж його згуба! Даремно всі відганяли його від світла. І от - метелик влетів у самий полумінь. Трісь! Оце ж йому й смерть! Лампа спалахнула, а далі знов почала горіти з такою самою ясністю, як і перше. "Дурне створіння!" - мовив де-хто з товариства: - "Хто велів йому летіти на вогонь? І женуть його, так ні, таки лізе! дурному дурна й смерть."

А хіба ж розумніша була б його смерть, якби він навіки заснув у темному льоху? Те світло спалило його, - але він рвався на простір! Він шукав світла!

З М І С Т

I	Ольга КОСАЧ-КРИВИНЮК	
	3. дитячих років Лесі Українки ...	- 3.
2.	На зеленому горбочку	- 9.
3.	Веснянка	
4.	Вечірня година	-11.
5.	Вишеньки	
6.	Літо краєнес	-12.
7.	Мамо, іде вже зима	-13.
8.	Тішся, дитино	-15.
9.	Казка про Оха-чародія	-16.
10.	Біда навчить	-20.
11.	Метелик	-28.

=====

ДІТЯЧА БІБЛІОТЕКА
ВИДАННЯ ЧАСОПІСУ " НАШЕ ЖИТТЯ"
за січень 1946 р.

=====

"OUR LIFE"—Augsburg—With Permission of UNRRA
Team 114—October 1945

.....